

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5.

ünite

KAZANIM TESTİ

Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri

HADİS

19

soru

SINIF

10

Ankara, 2022

1. I. Müslüman olmak
II. Hadisin anlamını korumak
III. Fasık olmamak
IV. Defterini korumak
V. Saygın olmak

Ravinin adalet ve zabtıyla ilgili verilen kavramlar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?

	I	II	III	IV	V
A)	Zabt	Zabt	Adalet	Adalet	Zabt
B)	Adalet	Zabt	Adalet	Zabt	Adalet
C)	Zabt	Zabt	Adalet	Adalet	Zabt
D)	Adalet	Adalet	Zabt	Adalet	Zabt
E)	Adalet	Zabt	Zabt	Zabt	Adalet

2.

	D/Y
Mecrûh: Herhangi bir kusurundan dolayı rivayeti kabul edilen kimseye denir.	
Cârih: Raviyi kusurundan dolayı tadil eden kimseye denir.	
Tadil: Raviyi, rivayetinin kabulünü gerektiren sıfatlarla nitelemek demektir.	
Cerh ve Tadil İlmi: Sağlam hadis metnine ulaşma amacının gerçekleşmesinde bir araç sayılan isnadın kontrol sistemidir.	
Cerh: Bir âlimin bazı kusurlardan dolayı hem kendisinin hem de rivayetinin reddedilmesidir.	

Tabloda yer alan bilgilerin doğru - yanlış sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yer almaktadır?

- A) D-Y-D-D-Y
- B) Y-D-D-Y-D
- C) Y-Y-D-D-D
- D) D-D-Y-Y-Y
- E) Y-D-D-D-Y

3.

	D/Y
Adalet ve zabt vasıflarına sahip ravilere sika tabiri kullanılır.	
Fıkıh âlimleri “Tabakat”, “Cerh ve Tadil” gibi isimlerle raviler hakkında eserler telif etmiştir.	
Metaini aşere, ravide bulunması gereken adalet ve zabt sıfatlarını zedeleyerek onun cerh edilmesine yol açan on kusura denir.	
Sened tenkidi, metinle ilgili değerlendirmelerden meydana gelir.	
Cerh kelimesi “yaralamak” demektir. Hadis istilahında ise, rivayetinde yer alan bir kusurundan dolayı ravinin rivayetinin reddedilmesidir.	

Tabloda yer alan bilgilerin doğru - yanlış sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde yer almaktadır?

- A) Y-D-Y-D-D
- B) D-D-Y-D-Y
- C) Y-Y-D-D-Y
- D) Y-D-Y-D-Y
- E) D-Y-D-Y-D

4.

Hiz. Peygamber’in Bedir’de müşrik ölülerine seslendikten sonra “Onlar şimdi benim dediklerimi işitiyorlar.” dediği rivayet edilmiş, Hiz. Aişe (r.a.), “... Sen, kabirlerde olanlara işittiremezsin.” (Fâtr suresi, 22. ayet) ayetini delil getirerek “ Hiz. Peygamber’in ‘Onlar şimdi benim dediklerimin hak olduklarını biliyorlar.’ buyurduğunu aktararak tashih etmiştir. (Buhârî, Kitâbü’l-Megâzî, 8.)

Yukarıda yer alan metinde, Hiz. Aişe (r.a.) hadiste metin tenkidi esaslarından hangisine işaret etmiştir?

- A) Sahih hadislerle uygunluk
- B) Selim akla uygunluk
- C) Tarihi verilere uygunluk
- D) Dil ve üslupta tutarlılık
- E) Kur'an-ı Kerim’e uygunluk

5. “İçki içen lanete uğramıştır. Komşusu da lanetlidir. Onun yanında oturan da lanetlidir” sözünü ele alalım. İçki içmenin haram olduğu Kur’an-ı Kerim’de belirtilmiştir. Ancak içki içenin komşusu veya yanında oturan da Allah’ın rahmetinden mahrum olacak düzeyde günahkâr mı olacaktır? İşte bu ifadeler Kur’an-ı Kerim’in şu ayetine açıkça aykırıdır: “Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.” (En’âm suresi, 164. ayet.) Kur’an-ı Kerim, hiç kimsenin bir başkasının günahından sorumlu tutulmayacağını açıkça ifade ederken Allah Resulü’nün, içki içen birinin komşusunu günahkâr olarak nitelenmesi mümkün değildir. Bu nedenle bu rivayet uydurma kabul edilmiştir.

Yukarıda yer alan metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sened tenkidi yapılmış, ravi yalancılık ile suçlanmıştır.
- B) Metin tenkidi yapılmış, akliselime aykırı bulunmuştur.
- C) Sened tenkidi yapılmış, ravi fasık olmakla suçlanmıştır.
- D) Metin tenkidi yapılmış, Kur’an’a uygunluk ilkesi işletilmiştir.
- E) Sened tenkidi yapılmış, ravi adalet açısından tenkit edilmiştir.

6. Abdullah İbni Ömer’e “Resulullah kaç defa umre yaptı?” diye soruldu, o “İki defa.” dedi. Bunun üzerine Hz. Aişe (r.a.) “İbn-i Ömer pekâlâ bilir ki Resulullah (s.a.v.) Veda Haccı’na birleştirdiği umresi hariç, üç defa umre yapmıştır.” (Ebû Dâvûd, Menasık, 5.)

Yukarıda yer alan metinde Hz. Aişe (r.a.) hadiste metin tenkidi esaslarından hangisine işaret etmiştir?

- A) Kur’an-ı Kerim’e uygunluk
- B) Selim akla uygunluk
- C) Tarihî verilere uygunluk
- D) Dil ve üslupta tutarlılık
- E) Sahih hadislerle uygunluk

7. “Allah güzel yüzlü, siyah gözlü kimselere azap etmeyecektir.” rivayetini Allah’ın Elçisi’nin söylemesi mümkün değildir. Tam aksine Resul-i Ekrem Efendimiz “Allah sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalplerinize ve amellerinize bakar.” buyurmuştur. (Müslim, Birr ve’s-Sıla, 34.) Bir diğer deyişle ahirette nimetlerle ya da azapla karşılaşmak bizim fiziksel özelliklerimize değil, imanımıza ve güzel davranışlarımıza bağlıdır. Güzel yüzlü ve siyah gözlü olmak, hiç kimseyi ahiret azabından kurtaramaz. Bu rivayetin Peygamber Efendimiz tarafından söylenmiş olması düşünülemez.

Yukarıda yer alan metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Metin tenkidi yapılmış, selim akla uygunluk ilkesi söz konusudur.
- B) Sened tenkidi yapılmış, ravi fasık olmakla suçlanmıştır.
- C) Metin tenkidi yapılmış, sahih hadislerle uygunluk ilkesi söz konusudur.
- D) Sened tenkidi yapılmış, zabt açısından tenkit edilmiştir.
- E) Metin tenkidi yapılmış, tarihî verilere aykırı bulunmuştur.

8. Sahabe ve Tâbiîn dönemi uygulamalarında hadislerin senet ve metin tenkidine yönelik pratikleri görebiliriz. Sahabiler işittikleri haberleri Allah Resulü (s.a.v.) hayattayken ona soruyorlardı. Ayrıca rivayetleri Kuran’a ve sahih sünnete arz ediyor,
(I)
haberi nakledenden şahit istiyor, işittiğine dair
(II)
yemin ettiriyorlardı. Bu durum hadis

tenkit faaliyetinin Hz. Peygamber ve Dört Halife Döneminde de yapıldığını göstermektedir.

Metinde altı çizili cümlelerde hangi tenkit türüne değinilmiştir?

A) Senet tenkidi	Senet tenkidi
B) Metin tenkidi	Senet tenkidi
C) Akla uygunluk	Metin tenkidi
D) Senet tenkidi	Kur’an’a uygunluk
E) Metin tenkidi	Metin tenkidi

9. “Soğuktan korunun, çünkü kardeşiniz Ebu’d-Derda’nın (r.a.) ölümüne sebep olan odur.” rivayetini hadis âlimi Sehâvî uydurma olarak nitelemiştir. Rivayetin mevzu olmasına gerekçe olarak da Ebu’d-Derdâ’nın Allah Resulü’nden (s.a.v.) sonra vefat ettiğini belirtir.

Bu ifadelere göre Sehâvî metin tenkidi ilkelerinden hangi metodu kullanmıştır?

- A) Kur’an-ı Kerim’e uygunluk
- B) Sahih hadislerle uygunluk
- C) Selim akla uygunluk
- D) Tarihî verilere uygunluk
- E) Dil ve üslupta tutarlılık

10. “Hadis tenkit usulünde ister senet olsun, ister metin olsun yalnızca rivayet tenkit edilir. Tenkit edilen Resulullah’ın (s.a.v.) sözleri ve fiilleri değildir. Zaten gaye de rivayetlerin ona ait olup olmadıklarını tespit etmektir. Dolayısıyla metin tenkidinin ilgilendiği alan Resulullah’ın (s.a.v.) bizzat kendisi değil, bize bir bilgi kaynağı olarak gelen süreçtir.”

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Senet tenkidinde raviler güvenilirliğine göre değerlendirilir.
- B) Metin tenkidinde sahih hadislerle uygunluk araştırılır.
- C) Hadisi tenkit etmek Resulullah’ı (s.a.v.) tenkit etmek değildir.
- D) Tarihi verilere uygunluk metin tenkidi kriterlerinden birisidir.
- E) Hadisler, Peygamberimizi övmek için tenkit edilir.

11. Metin hadisin asıl kısmıdır. Hadis tenkidi önce senet tenkidi ile başlar ancak senet tenkidini metin tenkidi izler. Çünkü güvenilir bir ravinin de yanlış olması mümkündür. O takdirde senet tenkidi tek başına yeterli olmayacaktır. Bu nedenle senet tenkidinden sonra hadisin metni de mutlaka değerlendirilmelidir. Senet ve metin tenkidi bir arada uygulandığı zaman hadis rivayeti sırasında unutma, yanlış gibi sebeplerden doğan hatalar gün yüzüne çıkarılır. Ayrıca hadis adı altında ortaya atılan yalan ve iftiralar da tespit edilmiş olur. Peygamber Efendimizin söylemediği, yalan ve yanlış rivayetler ayıklandığı zaman biz hem Peygamberimizin sünnetini hem de dinimizi korumuş oluruz.

Bu parçaya göre senet ve metin tenkidinin asıl amacı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde ifade edilmiştir?

- A) Sadece metin tenkidi yapıp hüküm vermektir.
- B) Senetteki ravilerin durumlarını araştırmaktır.
- C) Metinde yer alan bilgiyi akılla yorumlamaktır.
- D) İslam’ın temel kaynaklarını korumaktır.
- E) Sadece senet tenkidi yapıp hüküm vermektir.

12. “Cennette öyle bir ağaç vardır ki idmanlı bir ata binmiş olan kimse onun bir ucundan diğerine yüz senede varamaz.” (Buhârî, Bed’u’l-halk, 8; Rikak, 51) Bu hadiste tasvir edilen ağacı akıl ile veya dünyada sahip olduğumuz bilgi ile anlamak pek mümkün değildir. Ancak bu hadiste anlatılan ağacın dünyada değil cennette var olacağını gözden uzak tutmamalıyız. Bu kadar büyük bir ağacın olmasını akla aykırı bulup hadisi reddetmek hatalı ve aceleci bir yaklaşım olacaktır.

Yukarıda yer alan metinden çıkarılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hadisleri senet tenkidi yaparak yorumlamalıyız.
- B) Cerh ve Ta’dil ilmine başvurarak sahih hadislerle ulaşılır.
- C) Hadisleri tenkit etmek hadisleri inkâr etmek değildir.
- D) Metin tenkidinde selim akla uygunluk ilkesi vardır.
- E) Fiziki âlemle metafizik âlemlerin konuları farklıdır.

- 13.** Hz. Ebu Bekir (r.a.), hilafeti döneminde ceddenin (büyükane) mirasının Kur'an'da geçmediği ve Resulullah'ın (s.a.v.) sünnetinden bir uygulama bilmediği gerekçesiyle ceddeye miras vermemiştir. Muğîre b. Şu'be Resulullah'ın yanında bulunduğunu ve ceddeye altıda bir miras verdiğini ifade ettiğinde, Hz. Ebu Bekir: "Yanında herhangi biri var mıydı?" diye sormuş, Muhammed b. Mesleme'nin de "Peygamberimizin ceddeye altıda bir miras verdiğini" ifade etmesi üzerine Hz. Ebu Bekir (r.a.) hadisin hükmünü uygulamıştır.

Metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir hüküm Kur'an'da yoksa sünnette aranmalıdır.
- B) Hadislerin farklı tarikleri araştırılmalıdır.
- C) Kur'an'da olmadığı için ninelere mirastan pay verilmez.
- D) Hadislerin sahih olduğu kesinleşirse kabul etmek gerekir.
- E) Hadisin sıhhatini araştırmak hadisi inkâr etmek değildir.

- 14.** Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsan ölünce üç şey dışında amelî kesilir: Sadaka-i câriye, faydalanan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat." (Müslim, Vasiyet, 14; Tirmizî, Ahkâm, 36.)

Yukarıda verilen hadisten hareketle;

- I. Faydalı nesil yetiştiren kişinin amel defteri kapanmaz.
- II. Öldükten sonra bazı kişilere sevap yazılmaya devam edilir.
- III. İnsanlığa faydalı bir buluş yapanın amel defteri kapanmaz.
- IV. Bütün insanların amel defteri ölünce kapanır.

yargılarından hangisi/ hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

- 15.** Abdullah b. Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Ancak iki kişiye gıpta edilir: Biri, Allah'ın kendisine mal verdiği ve onu hak yolunda harcayan kimsedir. Diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği; o ilme göre yaşayan, ona göre hüküm veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir." (Buhârî, İlim, 15.)

Hadisten hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mallarını Allah yolunda harcayanlara imrenilir.
- B) İlimin zekâtı onu öğretmek ve yaymaktır.
- C) İlmiyle âmil olmayan kişi eleştirilir.
- D) Bilgi sahibi olan kişiler kıskanılır.
- E) Bilgi ve mal amacına uygun kullanılmalıdır.

- 16.** Abdullah b. Amr'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle dua ederdi: "Allah'ım ürpermeyen kalpten, kabul edilmeyen duadan, doymayan nefisten ve fayda vermeyen ilimden, bu dört şeyden sana sığınırım." (Tirmizî, Deavât, 68.)

Hadisten hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Allah'tan korkmayan kişi kendine zarar verir.
- B) Ettığımız duaların kabulü için de niyazda bulunuruz.
- C) Kötüye kullanılan ilimler insanlığa zarar verir.
- D) Kanaatkâr olmayan kişi kurtuluşa eremez.
- E) Faydalı ilim elde etmek için dua edilmelidir.

17. Abdullah İbni Amr İbni Âs (r.a.) şöyle dedi: Resulullah'ı (s.a.v.) şöyle buyururken işittim: "Allah Teâlâ ilmi insanların hafızalarından silip unutturmak suretiyle değil, fakat âlimleri öldürüp ortadan kaldırmak suretiyle alır. Neticede ortada hiçbir âlim bırakmaz. İnsanlar bir kısım cahilleri kendilerine lider edinirler. Onlar da birtakım meseleler sorulur; onlar da bilmedikleri halde fetva verirler. Neticede hem kendileri sapıklığa düşer hem de insanları saptırırlar." (Buhârî, İlim, 34; Müslim, İlim, 13.)

Hadisten hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İlim sahibi kişiler topluma yön veremez.
- B) Âlimler öldükten sonra ilim devam eder.
- C) İlim ehli olmayanlar her zaman topluma yön verir.
- D) Topluma yön veren ilim ve âlimlerdir.
- E) Hafızalarda yer alan ilim toplumu kurtarır.

18. Ebü'd-Derdâ (r.a.) Resulullah'ın (s.a.v.) şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Bir kimse, ilim elde etmek arzusuyla bir yola girerse Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır. Muhakkak melekler yaptığından hoşnut oldukları için ilim öğrenmek isteyen kimse- nin üzerine kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde bulunanlar, hatta suyun içindeki balıklar bile âlim kişiye Allah'tan mağfiret dilerler. Âlimin abide karşı üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler, peygamberlerin varisleridir. Peygamberler altın ve gümüşü miras bırakmazlar; sadece ilmi miras bırakırlar. O mirası alan kimse, bol nasip ve kısmet almış olur." (Ebû Dâvûd, İlim 1; Tirmizî, İlim, 19.)

Yukarıda yer alan hadisten aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Cennete ulaşmak için ilim yolundan geçilmelidir.
- B) Âlime evrendeki varlıklar rahmet nazarıyla bakar.
- C) Abid kişi ilim tahsil eden kişiden üstündür.
- D) İlim elde edenler peygamberlerin mirasını almıştır.
- E) Âlimler de peygamberler gibi ilmi miras bırakır.

19. "Ya öğreten, ya öğrenen, ya dinleyen ya da bunları seven (destekleyen) ol, beşincisi olma, helak olursun!" (Darimi, Mukaddime, 26.)
"İlim tahsil etmek için yolculuğa çıkan kimse, evine dönünceye kadar Allah yolundadır." (Tirmizî, İlim, 2.)

Yukarıdaki hadislerle göre;

- (...) İlim talibi olmak Allah (c.c.) yolunda olmaktır.
- (...) İlim talebesi olmayanlar kurtuluşa eremez.
- (...) İlim öğrenenlere karşı olmak helak sebebidir.
- (...) Âlimlerin meclisinde bulunmak kurtuluş sebebidir.

İfadelerin doğru-yanlış sıralaması nasıl olmalıdır?

- A) D-Y-D-D
- B) Y-Y-D-D
- C) D-D-Y-Y
- D) Y-D-Y-D
- E) D-Y-D-Y

DÖGM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkinlik
Uygulamaları

Çalışma
Kitabı

Etkileşimli
Kitap

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ